

ВПЛИВ БЛЕКУАТИВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Жебко О.О., аспірант

Шебаніна О. В., д-р екон. наук, професор

e-mail: zhebko@mnaeu.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Масштабні блекаути в Україні через російські ракетні удари критично вплинули на продовольче забезпечення українців. Стаття розглядає наслідки знеструмлення для агропромислового сектора, харчової промисловості та логістики постачань. Аналізуються проблеми роботи зернових елеваторів, молочних ферм, овочесховищ та інших об'єктів в умовах відсутності електроенергії. Розкривається вплив блекаутів на зберігання, переробку та розподіл продуктів харчування, що вже призвело до дефіциту окремих товарів. Висвітлюються зусилля влади й бізнесу щодо відновлення енергозабезпечення критичної інфраструктури та пошуку альтернативних рішень для мінімізації негативного впливу на продовольче забезпечення.

Ключові слова: продовольча безпека, блекаути, війна в Україні.

Масштабні російські ракетні удари по критичній інфраструктурі призводять до численних блекаутів по всій території України. Довготривалі відключення електроенергії завдали серйозної шкоди національній економіці, зокрема виробництву, процесам розподілу та зберігання продуктів харчування. Вони дестабілізують роботу підприємств, призводять до збільшення собівартості виробництва, втрати продуктивності та порушення технологічних процесів. Постраждав також ланцюг постачання харчових продуктів – від фермерських господарств до складів з продовольством, що загрожує продовольчій безпеці українців.

Відсутність електрики виявилася руйнівною для сільськогосподарського виробництва. Унаслідок перебоїв у електропостачанні, спричинених діями країни-агресора, українському агробізнесу було необхідно якнайшвидше закупляти генератори, змінювати графік роботи та адаптувати виробництво. Фермерські господарства не могли використовувати техніку, системи обробки, зберігання та збуту продукції. Це призвело до втрати врожаю, псування продуктів і загибелі худоби. Багато господарств зазнали величезних збитків, що позначитиметься на пропозиції продовольства в майбутньому.

Наприклад, в період відвантаження зернових культур необхідно, щоб елеватор мав електроживлення, бо виробничий процес зберігання та сушіння цих культур передбачає підтримку температури, його активне переміщення, зважування тощо, а це вимагає споживання електроенергії [4]. Відсутність електропостачання фактично перешкоджає виробничому процесу, що

призводить до псування зернових культур, тобто вкрай важливої продукції для продовольчої безпеки.

Молокопереробні підприємства втратили значні об'єми як молочної сировини, так і виготовленої продукції [2]. Через специфіку виробництва молокозаводи опинилися в найважчому становищі і потребують підтримки безперервного енергопостачання, оскільки переробка молочної продукції є системним та постійним процесом виробництва.

За повідомленнями асоціації свинарів України заклади роздрібної торгівлі почали істотно скорочувати замовлення охолодженої свинини, щоб не було залишків під час реалізації [1]. В птахівництві також відбулося скорочення виробництва. За даними союзу птахівників України генераторами обладнали інкубатори, оскільки відключення електроенергії призводить до значних втрат, закладених саме на інкубацію яєць та недоотримання молодняка [5]. Але електрики потребують й інші технологічні процеси, зокрема, виготовлення кормів, сортування та забій птиці, холодильні приміщення.

Блекаути також завдали шкоди ланцюгу харчового постачання. Зупинялися заводи з переробки продуктів, не працювали холодильні установки на складах і в магазинах. Відсутність світла і тепла створювало ризики псування продовольчих запасів. Транспортування вантажів також ускладнювалося через перебої з паливом. Робота всіх річкових та морських портів була зупинена з міркувань безпеки. Через знеструмлення не працювали залізничні ділянки у Києві, Дніпрі, Миколаєві, а також на Львівщині, Вінниччині, Сумщині та Харківщині. Черги на вивантаження в портах та елеваторах збільшилися з однієї доби до 3-4 діб, оскільки робота значної частини обладнання залежить від електроенергії.

Електронні системи зв'язку та моніторингу відіграють важливу роль у забезпеченні безпеки продовольчих запасів, дозволяючи оперативно реагувати на кризові ситуації та координувати дії з їх вирішення. Відсутність електроенергії може порушити логістичні шляхи імпорту та експорту аграрної продукції та ускладнити зв'язок та координацію дій між організаціями, відповідальними за продовольчу безпеку.

Блекаути також впливають і на централізоване водопостачання. Всі автоматизовані системи очищення води працюють на електриці. Відсутність електроживлення може призвести до припинення роботи очисних споруд, що призведе до погіршення її якості та зробить непридатною до вживання людиною. Оскільки Миколаїв залишився без питної води, то розпочали заповнювати водопровідну систему міста очищеною технічною водою з річки Південний Буг [6]. Один із таких методів очищення, хлорування, потребує багато електроенергії для проведення дезінфекції води. Якщо системи очищення води перестануть працювати, існує ризик забруднення води бактеріями, вірусами та іншими патогенними організмами. Особливо актуальним також це питання є для нашого міста, оскільки у разі відсутності електроенергії не працювали точки видачі очищеної води від ОКП "Миколаївоблтеплоенерго" та містяни не мали змоги набрати питної води.

Найбільше постраждали соціально вразливі верстви населення – пенсіонери, багатодітні сім'ї та жителі сіл. Вони не мали достатніх ресурсів для зберігання та приготування їжі. Загрожував не лише голод, але й поширення захворювань через відсутність води та псування харчових продуктів. Через масовані удари по критичній інфраструктурі владою було започатковано проект «Пункт незламності» – це місце, де передбачені тепло, вода, електрика, мобільний зв'язок, інтернет [3]. Заклади соціального захисту населення організовували пункти обігріву, де можна було зігрітися або отримати гарячу їжу.

Українська влада вживала екстрених заходів для стабілізації продовольчої ситуації. Організовувалися гарячі пункти роздачі їжі, забезпечувався резервний запас консервованих продуктів. За сприяння міжнародних партнерів налагоджувалися альтернативні канали постачання продуктів харчування, наприклад, World Food Programme (WFP) видавало хліб та консерви на прифронтових територіях. Мінагрополітики проводило опитування серед аграріїв щодо потреби в генераторах. Генераторне обладнання для агросектору влада отримала від іноземних партнерів та благодійних організацій. Однак постійні атаки ворога гальмували процес відновлення.

Блекаути через російську агресію завдали нищівного удару по продовольчій системі України. Постраждали всі ланки ланцюжка – від виробництва до постачання споживачам. Це створило реальну загрозу продовольчій безпеці країни. Відновлення потребуватиме значних зусиль і ресурсів з боку держави та міжнародної спільноти в найближчі місяці та роки.

Список використаних джерел:

1. Асоціація «Свинарі України». URL: <http://asu.pigua.info/> (дата звернення: 20.04.2024).
2. Відключення світла зупинило роботу молокопереробної галузі. URL: <https://agoreview.com/content/vidklyuchennya-svitla-zupynylo-robotu-molokopererobnoyi-galuzi/> (дата звернення: 22.04.2024).
3. Пункти незламності. URL: <https://nezlamnist.gov.ua/> (дата звернення: 22.04.2024).
4. Скільки економіка України втратила через блекаути та блокування портів. URL: <https://forbes.ua/money/skilki-ekonomika-ukraini-vtratila-cherez-blekauti-ta-blokvannya-portiv-rosieyu-pidrakhunki-ekonomistiv-02032023-12119> (дата звернення: 29.04.2024).
5. Союз птахівників України. URL: <https://www.poultryukraine.com/> (дата звернення: 15.04.2024).
6. У Миколаєві триває заповнення системи водопостачання. URL: <https://suspilne.media/mykolaiv/237527-u-mikolaevi-trivae-zapovnenna-sistemi-vodopostacanna/> (дата звернення: 17.04.2024).

Abstract: Large-scale blackouts in Ukraine due to Russian missile strikes critically affected the food supply of Ukrainians. In this article the consequences of blackouts for the agro-industrial sector, the food industry, and supply logistics are investigated. The problems of the operation of grain elevators, dairy farms, vegetable storage, and other objects in the absence of electricity are analyzed. The impact of blackouts on food storage, processing, and distribution is revealed, which has already led to shortages of certain products. The efforts of government and businesses to restore

energy supply to critical infrastructure and search for alternative solutions to minimize the negative impact on food security are highlighted.

Keywords: food security, blackouts, the war in Ukraine.

УДК 657

DOI 10.31521/978-617-7149-78-0-54

ОБЛІК РЕМОНТІВ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Замкова І.В., д-р екон. наук, професор

Миколаївський національний аграрний університет

e-mail: iryna_zamkova@mnaeu.edu.ua

Мацьків Г.В., канд. екон. наук, доцент

Львівський національний університет природокористування

e-mail: galkabruk@ukr.net

Анотація. Встановлено, що ремонт є однією з основних форм відновлення основних засобів до робочого стану. Узагальнено визначення загальновідомих видів ремонтних робіт об'єктів основних засобів. Досліджено основні аспекти обліку витрат на ремонт основних засобів.

Ключові слова: основні засоби, ремонт, поліпшення, технічне обслуговування.

У сучасному світі глобальної економіки спостерігається тенденція до максимізації довгострокових активів, де компанії вкладають значні кошти у важливі основні засоби, переважно з інноваційним спрямуванням. Вартість, оптимізація ресурсів та стабільність діяльності підприємства значною мірою залежать від ефективного управління цими активами та підтримки їх у належному технічному стані. Максимальне використання потенціалу основних засобів є ключовим етапом для максимізації прибутку від здійснених інвестицій.

Проблема зношеності основних засобів в сфері господарювання є надзвичайно актуальною для економіки України на сучасному етапі її розвитку. Об'єкти основних засобів, під впливом різноманітних чинників, втрачають свої технічні характеристики та якість, перебуваючи під постійним впливом морального та фізичного зносу. Ці наслідки можна виправити лише за допомогою проведення ремонтних робіт.

На практиці розрізняють такі види робіт, спрямованих на підтримку та відновлення працездатності об'єктів основних засобів, а також на покращення їх технічних характеристик: технічне обслуговування, поточний ремонт, капітальний ремонт та покращення (добудова, дообладнання, реконструкція, модернізація, модифікація тощо). Чітких та універсальних визначень цих понять у чинному законодавстві немає. В цілому ж можемо представити